

Шэжъыр агъэлъапIэзэ

Мыекьюапэ и Гупчэ саугъэт зэхэтэу «Егъэшлэрэ машор» зыфилорэм дэжъ гъэтхакъэм и 26-м зэхахъэ щыкIуагъ.

Хэгъэгъу зэошхом Теклоньгъэр кызыщыдагыгъэр илъэс 78-рэ зэрэхъурэм епхыгъэу Союзнэ общественнэ-патриотическэ проектэу «Наша Великая Родина» зыфилорэ зэлэпахырэ маршым хэтхэр Адыгеим кызызэрасыгъэхэм ар фэгъэхьыгъагъ.

Юфтхъабзэм хэлэжъагъэх УФ-м и ЛIыхъужъэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэу, зэо зепэуцужъхэм ахэлэжъагъэу Цэй Эдуард, Адыгеим лъэпкъ юфхэмкIэ, Iэклъб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зепхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр, Мыекьюапэ къэлэ администрацием ипачэ игуадзэу Юрий Томчак, общественнэ органи-

зациехэм ялыкIохэр, Юнарми-ем хэтхэр, кIэлэеджакIохэр.

Гъэтхакъэм и 17-м къэлэ-лIыхъужъэу Севастополь автопробеги кыщырагъэжъагъ, гъэтхакъэм и 26-м ар Адыгеим

къэсыгъ. Патриотическэ плуныгъэм ехыылэгъэ нэрылэгъу Iэпылэгъухэр автомашинэхэм абгъухэм атетхэу, быракъхэр алыгъхэу юфтхъабзэм хэлажъэхэр къэклонIагъэх.

АР-м и ЛIышхъэу Къумпыл Мурат ыкIи депутатхэм ацIэ-кIэ къэзэрэуагъыгъэхэм Цэй Эдуард закыфигъэзагъ. Нэмыц техакIохэр зэхагъэтэкъонхэмкIэ, мамырныгъэ джы тилэным фэбэнэгъэ лъэпкъ зэфэшхъафхэм къахэкIыгъэ цыфхэм языкIыныгъэ ыкIи тарихъ шэжъыр кызызэтегъэнэгъэнхэмкIэ автопробегым изэхэщакIохэм патриотическэ юфшIэнышхо зэрэзэрахъэрэр ащ кыIуагъ.

— Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэм, къэралыгъом шIульгъоу фырилэр ыпэ изыгъэшхэу, уасэ фэзышIырэ тичIыгъухэу къулыкъур зыхьыхэрэм, патриотхэм тарэгущо, — **хигъэунэфыкIыгъ Цэй Эдуард.**

Патриотическэ юфтхъабзэм хэлажъэхэрэм закыфигъэзагъ АР-м иветеранхэм я Совет итхъаматэу Къоджэ Аспъан.

— Республикэм щыпсэурэ ветеранхэм ацIэ-кIэ шIуфэс шъосэхы. Къэли 100-м ехъоу къэшукIухъащхэм Мыекьюапэ зэрэхэжъугъэхъагъэмкIэ тышъуфэраз. Мэзихым ехъурэ Адыгэ автоном хэку цыкIур оккупацием щыIагъ. Ау тичIыфхэм зыкыатыгъэп, Теклоньгъэр къэгъэблэгъэгъэным ялахышIу хашIыхъагъ. Тисоветскэ цыфхэм лIыхъужъыныгъэу зэрэхъагъэм

(ИкIэух я 2-рэ н. ит).

Хабзэр мыукъогъэным иЮфыгъохэр

Адыгэ Республикэм хабзэр щымыукъогъэным фэгъэзэгъэ Координационнэ зэлукIэм изэхэсыгъо Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычIэт унэм тыгъуасэ щыкIуагъ. Ар зэри-щагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышхъэу Къумпыл Мурат.

Анахъ шхъалэу зытегушыла-гъэхэм ащыщ хэбзэуконыгъэхэр къэмыгъэхъуагъэхэр ыкIи ахэм гъогур афызэпыбзыкIыгъэныр. Адыгэ Республикэм лъэпкъ ыкIи федеральнэ проектхэр зыщыщагъэцIэхэрэ лъэхъаным къыхагъэщыгъэ хэбзэуконыгъэхэу къолхъэ тынIыхын нэшанэ зилэхэри ахэм къахеубытэх.

АР-м и УплъэкIокIо-пIытэ-кIо палатэ итхъаматэу Павел Стаценкэм кызызэриуагъэмкIэ, Адыгеим лъэпкъ проект 12-м атегъэлсыхъагъэу шъолпыр проект 44-рэ шагъэцакIэ. Ахэм язэшлохын зэрэклорэм ренэу аналэ тырагъэты. ЩыкIагъэу ащкIэ щылэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр республикэ прокуратурэм зэрэлэклагъахъэрэм кытегушылагъ Павел Стаценкэр.

Адыгеим и ЛIышхъэу Къумпыл Мурат лъэпкъ проектхэр пхырызыщырэ министерствэ ыкIи ведомствэ пстэуми пшъэрыл афишIыгъ УплъэкIокIо-пIытэ-кIо палатэм юфэу ышIагъэм икIэуухэр къыдалытэнхэу ыкIи ялофшIэнкIэ тапэкли ащ фэдэ щыкIагъэхэр кызыхамыгъэфэнхэу.

«Урысыем и Президент кыгъэуцугъэ пшъэрыл шхъалэхэм зыкIэ ащыщы лъэпкъ проектхэм къыдалытэрэ гухэлъ шхъалэхэр щылэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэр. Ащ пае проектхэр зыщыпхыращыхэрэ чэзыу пстэуми юфшIэныр тэрэзэу ащызэхэщэгъэн фае. УплъэкIокIо-пIытэ-кIо палатэм юфтхъабзэу зэрихъэхэрэм ахигъэхъон, а лъэныкъомкIэ лъэпкъ проектэу пхыращыхэрэми языхэт зыфэдэр ыгъэунэфын фае. Бюджет мылькур республикэм ифедэхэм

(ИкIэух я 3-рэ н. ит).

Шэжыр агъэлъапIээ

(ИкIэх).

тырэгущо. Автопробегым хэт-хэм джири ягюгуанэ лъагъэ-кIотэщтыш, «гюгумаф» ятIю, — **кыIуагъ Къоджэ Аслъан.**

Гушыр лъигъэкIотагъ зэл-пахырэ марш проектэу «Наша великая Родина» зыфилорэм изэхэщакIоу, УФ-м и Къэралыгъо Думэ и депутатэу Олег Слюсаренкэм.

— Союзнэ общественнэ-патриотическэ проектм мурад шхъалэу илэр кытIкIэхуэхэрэ нибжьыкIэхэм патриотическэ зэхашIэ ялэным фэлугъэнхэр, УФ-м шыпсэурэ лъапкIэхэм языкIыныгъэ гъэпытэгъэныр ары. Урысыер къэралыгъо кIочIэшхоу зэрэщытыр зэрэдунаеу ядгъэшIэным, мамырныгъэ шы-лакIэ ащ илпыным тызэкъотэу тыфэбэнэшт, — **кыIуагъ Олег Слюсаренкэм.**

Джащ фэдэу Адыгеим ипа-цэхэр патриотическэ Iофтхъа-

бзэм зэрэдырагъэштагъэмкIэ «тхъашъуегъэпсэу» ариIуагъ.

Зэхахъэм кышыгушылагъэх депутатхэр, общественнэ орга-низациехэм ащыщхэм ялIы-кIохэр. Пстэуми кызырэхэгъэ-щыгъэмкIэ, Теклоныгъэр кыда-хыным фэшI тисоветскэ дзэ-кIолIхэм лIыхъужыныгъэу зэра-хъагъэр зыщыдгъэгъупшэ хъу-штэп, ахэр тищысэтэхыпIэх. Ау непэ бэмэ тарихыр кIатхы-кIыжын гухэлъ яI. Теклоныгъэ-шхом кэбар шыпкIэу пылпыр сыдигъуи тилэубытыпIэу шы-тын зэрэфаер кэгушыIэгъэ пстэуми кыыхагъэщыгъ.

Зэхахъэм икIэх саугъэтым кэгъагъэхэр кIэралъхъагъэх. Нэужым Iофтхъабзэм кыды-хэлъытагъэу, квадрат метрэ 200 хурэ Теклоныгъэм ибы-ракъышхо аубгъугъ. Машинэхэр зэхэтхэу гюгу тыхъагъэу, джы кызыщыуцухтхэр Невин-номысск.

Шьугу кэздгъэкIыжын, Союз-

нэ общественнэ-политическэ проектэу «Наша Великая По-беда» зыфилорэр Хэгъэгъу зэо-шхом Теклоныгъэр кызыщы-дахыгъэм ипэгъокIэу илээс кэс зэхашIэ ыкIи апэрэу 2020-рэ илээсым Мыекъяуапэ шыкIуагъ. Мыщ хэхъэх Урысыем, Бело-руссием, Приднестровьем, Аб-хъазым, Къыблэ Осетием яоб-щественнэ-патриотическэ объ-единениехэм ялIыкIохэр. Авто-пробегыр Урысыем икIэли 100-м ехумэ ащыкIошт. Текло-ныгъэм и Мафэ ехъулIэу зэкIэм-кIи километрэ мин 21-рэ хурэ гюгууанэр къакушт.

ЖьоныгуакIэм и 9-м, Текло-ныгъэм и Мафэ зыщыхагъэунэ-фыкIыштым, Москва и Краснэ площадь шыкIошт «ЕгъэшIэрэ полкым» проектм хэлажъэ-хэрэм Теклоныгъэм ибыракъы-шхо рахъылIэжышты ыкIи ащ шаубгъушт.

ИШЪЫНЭ Сусан.
Сурэтхэр: А Балабасъ.

Цыфыбэ хэлэжъагъ

Чыплэ зэфэшъхъафхэм хэкIыр зэращыратэкъухъэрэм гумэкIыгуабэ кызырэпыкIырэм илофыгъо Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат министрэхэм я Кабинет изэхэсыгъохэм бэрэ къащелэты. Цыф-хэм зызыцагъэпсэфырэ чыплэхэм, мэхэм хэкIэу ахэлъыр бэдэд.

Мы Iофыгъом фэгъэзэгъэ организациехэм япшъэрлэхэр нахъ тэрэзэу зэрагъэцкIэн, ищыкIагъэ хумэ студентхэр, кIэлэеджакIохэр, общественнэ организациехэм ялIыкIохэр зыхэлэжъэрэ шыхъафхэр зэхэ-цэхэзэ ашIын зэрэфаер рес-публикэм ипацэ зэхэсыгъохэм къащелэ.

АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат пшъэрлэ кызырафи-шыгъэм тетэу Адыгэ Респу-бликэм икIалэхэм ыкIи иму-ниципальнэ образованиехэм зэкIэми шэмбэт шыхъафхэр ащыкIуагъэх.

Iофтхъабзэм хэлэжъагъэх шьолпырым ихэбзэ къулыкIу-хэм, кэлэ предприятиехэм ыкIи учреждениехэм, общественнэ ыкIи нибжьыкIэ объединение-хэм ялIыкIохэр, кIэлэеджа-кIохэр.

Шэмбэт шыхъафым пшъэ-

рыль шхъалэу илагъэр жьыб-гъэм зэрихъэрэ хэкIыр Iушы-гъэныр, джащ фэдэу зыгъэпсэ-фыплэ чыплэхэм, саугъэт комп-лексхэм, гюгу напцэхэм ыкIи мээ шьолпырхэм шлоу ащы-зэтырихъагъэр гъэкъэбзэгъэ-ныр ары.

Къэлэ администрацием кы-зэритыгъэмкIэ, Мыекъяуапэ шы-кIогъэ шэмбэт шыхъафым зэ-кIэмкIи нэбгырэ 8300-м ехъу хэлэжъагъ. Къэлэ администра-цием, ведомствэхэм, мысатыу ыкIи бюджет организациехэм ялофышIэхэр, экологием икIэу-хумэн дэлажъэхэрэр, общест-венникхэр мы Iофтхъабзэм зерищэллагъэх.

Коммунальнэ къулыкIуым ихэушхъафыкIыгъэ машинэ 16 къалэм шагъэфедат. Цыфыбэ зыхэлэжъэгъэ Iофтхъабзэм хэкI кубометрэ 243-рэ кыщцагъоигъ ыкIи ар итэкIупIэм ащагъ. Джащ

фэдэу чыгу гектар 13,3-мэ уцыжъхэр ащырачыгъэх.

Хабзэ зэрэхъугъэу, илээс кэс кэбзэныгъэм имазэ епхы-гъэ Iофтхъабзэр гъэтхапэм рагъажъэш, жьоныгъокIэ мэф-экI мафэхэм нэс республи-кэм щэкIо.

Мазэм кыкIоцI псэупIэхэр санитар шапхъэхэм адистэу агъэкъабзэх, амыгъэнэфэгъэ хэкIитэкIупIэхэр ауэкъэбзых. Арэу цытми, зыхэм агъэкъэ-бзагъэр, гукъау нахъ мышIэми, нэмыкIхэм ауцIэпыжын алъэ-кIышт. Ащ фэдэу мыхъуным пае, зэкIэри зедэлэжъэхэзэ, мы гумэ-кIыгъом идэгъэзыжын дэлэ-жъэнхэ фае. КъызэтынэкIыгъэ хэкIыр тэр-тэрэу Iутымыхы-жымэ, кэбзэныгъэм тызэ-рэнэчыжъыштыр, типсауныгъэ-кIэ ащ иягъэ кызырэтэкIыштыр кэшIэгъауап.

КИАРЭ Фатим.

БЭРЭТЭРЭ ТIалый Аскэр ыкIор

Общественнэ ыкIи къэралыгъо IофышIэ-шхоу шытыгъэ Бэрэ-тэрэ ТIалый Аскэр ыкIор бэрэ зэсы-мэджэ нэуж илээс 74-м итэу гъэтхапэм и 24-м 2023-рэ илээ-сым идунай ыхъо-жыгъ.

Теуцожь районым-кIэ къуаджэу Гюбэ-къуае 1950-рэ илээ-сым шылэ мазэм и 22-м ар кышы-хугъ. 1975-рэ илээ-сым Пшызэ къэра-лыгъо университетым июридическэ факульт-тет дэгъу дэдэу кы-ухыгъ. Урысые Феде-рацием юстициемкIэ и Министерствэ, Iоф щылагъ, народнэ хыкумышIэу, Теуцожь район хыкумым итхъаматэу, Теуцожь район юридическэ консультациям ипацэу шытыгъ, очылхэм я Краснодар кра-евой коллегии и Президиум хэтыгъ.

1992-рэ илээсым кышыублагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм апэрэ ыкIи ятIонэрэ зэлугъэ-кIэгъухэмкIэ идепутатыгъ. ХэбзэгъэуцунымкIэ, цыфым ифи-тыныгъэхэмкIэ комитетым пэцэныгъэ дызэрихъагъ. Адыгэ Республикэм и Конституционнэ комиссие хэтыгъ. Урысые Федерацием и Конституциие ипроект зэхэгъэуцэ ыкIи тегу-щылэхэ зэхъум Москва шыкIогъэ Конституционнэ зэлукIэм илофшIэн хэлэжъагъ, Федеральнэ ЗэлукIэм и Къэралыгъо Думэ ипарламент едэлунхэм, конституционнэ фитыныгъэмрэ конституционнэ правосудиемрэ ялофыгъохэмкIэ урысые ыкIи дунэе зэлукIэхэм ахэлэжъагъ. Адыгэ Республикэм и Консти-туциие изэхэгъэуцонрэ иштэнэрэ илахышхо ахишыхъагъ. Республикэм игъэцэкIэкIо ыкIи ихэбзэихъухъэ къулыкIу зэфэшъхъафхэм, Адыгеим и Конституционнэ хыкуми зэ-рахэтэу, язэхэщэн чанэу ар хэлэжъагъ. «Образцы докумен-тов Государственного Совета — Хасэ Республики Адыгея» зыфилорэ тхылпыр ыкIи нэмыкI IофшIагъэхэр кыдыгъэкIы-гъэх. ТIалый Аскэр ыкIом хабзэм игъэцэкIэкIо ыкIи иунэ-шъошI къулыкIухэм щэлэфэ илахъ ахишыхъагъ, Адыгэ Рес-публикэм и статус правовой лъэныкъомкIэ гъэпытэжыгъэным ишыпкIэу дэлэжъагъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игодзагъ, и Конституционнэ хыкум и Тхъамэ-тагъ, Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Респу-бликэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрациие ипэцагъ. Зыхэтхэм, зыдэлажъэхэрэм шхъэкIэфэныгъэ ин ащ кы-фашIыштыгъ. ЦIэ лъапIэу «Урысые Федерацием изаслу-женнэ юрист» зыфилорэр, ведомствэ тхылпыбэ джащ фэ-дэу кыратыгъ. Адыгэ Республикэм и Парламент и Шытхъу тамыгъэу «Закон, Пшъэрлэ. Цыфыгъ» зыфилорэр кыфагъэшъошагъэх. ЫныбжьыкIэ зигъэпсэфынэу кызы-тефэми, республикэм иобщественнэ шылакIэ чанэу ар хэ-лэжъагъ. Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ хыкум ивете-ранхэм я Совет итхъамэтагъ. ИкIоджэ гупсэ шызэхэщэрэ общественнэ Iофтхъэбзэ пстэуми чанэу ахэлэжъагъ. Лъфы-гышI ыплугъ.

Iоф дэзышIагъэхэм, иныбджэгъугъэхэм Iэдэбныгъэ, гу-кIэгъу зыхэлъ, IофшIэнымкIэ къогъанэ зимылэгъэ цыфэу ар агу кынэшт.

Адыгэ Республикэм инахыжъхэм я Советрэ иветеранхэм я Советрэ Бэрэтэрэ ТIалый Аскэр ыкIор зэрэщымыIэжыр гухэкIышхо ащыхъугъ ыкIи зирунай зыхъожыгъэм илахыл-хэмрэ кыпэблагъэхэмрэ афэтхъаурыхъэх.

ГЪУКIЭЛИ Нурбий.
АР-м инахыжъхэм я Совет итхъамат.
КЪОДЖЭ Аслъан.
АР-м иветеранхэм я Совет итхъамат.

Къэралыгъо, общественнэ IофышIэ цIэрыIоу, Адыгэ Рес-публикэм иуцунрэ ихэхъоныгъэрэ зилахышIу ахэзышыхъэгъэ Бэрэтэрэ ТIалый Аскэр ыкIом ыныбжэ илээс 74-м итэу идунай ыхъожыгъ. Республикэм кышыхъурэ хугъэ-шлагъэ-хэм япчэгъу ар ренэу итыгъ, шылагъэ кытэу зэрэлажъэ-рэм фэшI лъытэныгъэшхо фашIыштыгъ. Бэрэтэрэ ТIалый ныбджэгъу шыпкIэуи шытыгъ. Лъэшэу гухэкI тцыхъоу шы-мыIэжым иунагъорэ илахылхэмрэ тафэтхъаурыхъэх.

Ныбджэгъухэмрэ Iоф кыдэзышIагъэхэмрэ.

Хабзэр мыукъогъэным илофыгъохэр

(Икълух).

нахь шлуагъэ хэлъэу апэлугъэ-хьэгъэным икьоу аналэ тырамыгъэт хьуштэп», — кыыхыгъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Зыныбжъ имыкьугъэхэу зи зылымыплъэхэрэм ыкли хэбзэуконогыгъэхэр зышыхэрэм лофшлэнэу адагъэцаклэрэм фэгъэхыгъэ псалъэми зэхэсыгъом илэхъан едэлугъэх.

АР-м хэгъэгъу клоц лофхэм-клэ и Министерствэ кызыретыгъэмклэ, илэхъан пыкыгъэ мезитум кыклоц республикэм зыныбжъ имыкьугъэхэм цызэрэхьэрэ бзэджэшлагъэхэм процент 76,4-клэ нахь кыахыгъ. Хэбзэуконогыгъэхэм апэшлуеклорэ лофхэбзэ зэфэхьафьбэ зэрэзэрэхьа-

гъэм ишлуагъэклэ ащ фэдэу хьугъэ.

Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофхэм афэгъэзэгъэ цыфхэм гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэм гурыгъэлон, зэхэфын лофхэабзэхэр лэахьохэм шадызэрэхьэх, лекциехэм кыафяджэх, бзэджэшлагъэхэр зэрэхьэх, хэбзэуконогыгъэхэр ашыхэ зэрэмыхуштым ахэр кыафэгъэушых. 2022-рэ илэхъан лекция мини 2-м ехьу зэхэщэгъагъ.

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Пэрэныкьо Сусаннэ кызырлуагъэмклэ, ведомствэм ыпкь кыклэу лофшлэнэу зэшлохыгъэ хьугъэ. Анахьэу аналэ зытырдзагъэхэр ушхьагъу цымылэу еджэн сыхьатхэр блэзыгъэкли-

хэрэр ары. Джащ фэдэу клэлэ-цыкълухэм гъэсэныгъэ тедзэ ятыгъэным исистемэ зыныбжъ имыкьугъэхэр кыхэщэгъэнхэмклэ Министерствэм лофшлэнэу зэшлохы.

Красногвардейскэ ыкли Мыекьопэ районхэм япашэхэр зыныбжъ имыкьугъэхэм хабзэу цылэр амыуконогъ фэгъэхыгъэ лофхэабзэхэу зэшлохыгъэхэр кыагъэушых. Къумпыл Мурат муниципалитетхэм япашэхэм пшэрышъ афишлыгъ ашхьэкклэ а лофыгъом изытет лыплъэхэзэ ашлынэу.

Муниципалитетхэмрэ ведомствэ гъэнафагъэхэмрэ япашэхэр мы лофым чанэу кыхэщэгъэлэжъ-гъэнхэ фае. Тиклэлэцыкълухэм апэ илэу, кыжэрэм зэклэхэми икьоу тигъэгумэклын фае.

Клэлэцыкълу гъэсэгъуаеклэ заджэхэрэ цылэныгъэ гъогу тэрэзым тецэгъэнхэм пае ищыкълэгъэ амалхэр зэклэ тилэх», — кылыагъ Адыгеим и Лышхьэ.

Ащ нэужым цыфхэр зышы-псэхэрэ унэхэу фэтэрыбэу зэхэтхэм зилахь ахэлхэм яфитыныгъэхэр зыпкь игъэуцожьыгъэнхэм илофыгъо хэплъагъэх. АР-м псэолъэшлынымклэ, транспортнымклэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъогу хызымэтымклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Лафышъэ Рэмзэан ащ фэгъэхыгъэу кыагъушых.

Ащ кызырэхыгъэщыгъэмклэ, фэтэрыбэу зэхэт унэ 36-мэ яшлын республикэм щэкло. Адыгэ Республикэм псэолъэшлынымклэ и Министерствэ анахь гумэкли-гъо кызыпытэджэрэ псэуалъэхэм

кыкыгъэхэщынклэ лофыгъуабэ зэшлохы. Ащ фэдэ псэуалъэхэм ренэу аналэ атырагъэты, лофхэм языхэт тэрэзэу зэшлохыгъэ хьуным пае гъогу картэклэ заджэхэрэ зэхэгъэуцох.

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм яшлын лыплъэрэ кьэралыгъо инспекциехэм ащклэ лофхэр зэшлохыгъэ зэрэхьухэрэм, псэуалъэхэм яшлын зэрэлыкълуатэрэм аналэ тырагъэты, кыыхыгъэщыгъ гъэлорышлэпэм ипашэ игуадзэу Илона Кравцовам.

Республикэм ипашэ фэтэрыбэу зэхэт унэхэм яшлынклэ шапхьэхэр укыуагъэ мыхьунхэм пхашэу лыплъэнхэу пшэрылъ кыгъэуцугъ.

АР-м и Лышхьэ
ипресс-кыулыкьу

Лъэпкь гвардием хэтхэм афэгъушлуагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу, Урысые политическэ партией «Единая Россия» и Адыгэ шьолъыр кьутамэ и Секретарэу Къумпыл Муратрэ Адыгэ Республикэм и Кьэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ Урысыем илэпкь гвардие идзэхэм я Мафэклэ афэгъушлуагъэх:

Урысыем илэпкь гвардие илофышлэхэу пытэныгъэ зыфэтшлэхэр!

Шьуисэнэхьат епхыгъэ мафэклэм — Урысые Фе-

дерацием илэпкь гвардие идзэхэм я Мафэ фэшл тышлуфэгъушлэ!

Урысые гвардием идзэкълуыкълушлэхэу тиреспубликэрэ хэгъэгумрэ мамырныгъэрэ рэхьатныгъэрэ арылпынхэмклэ пшэрылэу ялэхэр зерицфэшлуашэу зыгъэцаклэхэрэм пытэныгъэ ин зерафьитилэр мы мафэм кыхэщэгъэщы тшлоигъу.

Лъэпкь гвардием идзэхэм ахэтхэр терроризмэм ыкли экстремизмэм апэуцужых, общественнэ рэхьатныгъэрэ, цыфым ифитыныгъэхэмрэ ифедэхэмрэ якъэу-хьумэн ялахьышхо хашлхьэ.

Урысые Федерацием илэпкь гвардие идзэхэм я Федеральнэ кыулыкьу и Гъэлорышлэпэу республикэм цылэм ыкли а ведомствэм иветеранхэм инэу тафэраз зыфэгъэзэгъэ лофым зэрэфэшъыпкьэхэм, яхэгъэгъу шлу зэралъэгъурэм, лэпэлэсэныгъэ ин зэралъэлым, апсэ емыблэжхэу зерицфэшлуашэу кыулыкьур хыгъэным аналэ зэрэтырагъэтырэм фэшл.

Зэклэми тышлуфэлъаю псауныгъэ пытэ, цылэклэшлу шьуилэнэу, шьуилофшлэн гъэхьагъэхэр цышлушлынхэу, шьо шьушхьэккли кышшупэблагъэхэмкли насыпрэ цылэклэшлурэ шьуилэнэу!

Нахьыжъхэм осэ ин кыфашлыгъ

Мамый Ереджыбэ ипъесэклэ агъэу-цугъэ спектаклэу «Псэлъыхьохэр» Лъэпкь театрэм иныбжыклэ актермэ кыашлэу блэкыгъэ шэмбэ-тым Мыекьуапэ апэрэу кыщагъэ-лэгуагъ.

Театрэм икьэгъэлъэгъуа-плэ чыплэ нэкли имылэжъу, Мыекьуапэ имызакъоу, районхэм кыарыкыгъэхэри кьэгъэлъэгъоноклэм епллынхэу кьеклолэгъа-гъэх. Пъесэм хэт рольхэр кьэзышыгъэхэу Хьапапэрэ Хьачикрэ — Хьакъуй Ан-дзауррэ Ацумыжъ Рустамрэ, Сусанэрэ Шыхьамрэ — Тамрико Осадзе ыкли Хьаудэкьо Аземат, Дэнэ-лапэрэ Хьарунэрэ — Хьэ-лаштэ Саниетрэ Ахьмэт Артуррэ, Насыпхьанрэ Шыуапашэрэ — Болэкьо Адамрэ Болэкьо Аминетрэ зыфэдэ кьэмыхьугъэ зэдэ-штэныгъэрэ гурылуагъэхэу кыагъэлъэгъуагъ. Нэбгырэ пэпчэ ироль кызыпкыри-хызэ, залым члэхэр кыа-гъэлъагъорэм хачэнхэ алъэкыгъ. Игуатеорэ зэ-диштерэ щыхь макъэрэ кьэгъэлъэгъоноклэм мэклофэ залым цылуштыгъэх, теат-

рэм а пчыхьэм кьэклуа-гъэхэм гуахьорэ тхьагъорэ хагъуатэу спектаклым епллыгъэх.

Кьэгъэлъэгъоноклэм артистэу ащ хэлэжъагъэхэм кьэгъагъэ лэрамхэр аратыгъэх. Артист нахьыжъхэу мы спектаклым рольхэр кышызышлышты-гъэхэу Зыхьэ Заур, Кукэнэ Мурат, Зыхьэ Мэлайчэт, Кушью Светланэ, Хьатхьа-клумэ Аскэрбий, Даур Жаннэ, Бэгъушъэ Анзор сценэм кыдащэгъэх — кьэгъэлъэгъоноклэм мэклофэ залым члэхэу ахэр кыа-плыштыгъэх.

Пстэуми апэу УФ-м изаслуженнэ артистэу

Зыхьэ Заур гушылэр ратыгъ. Артист ныбжыклэхэу ачыплэ иуцагъэхэм ар кыафэгъушлуагъ, кьэгъэлъэгъоноклэм кьадэхьугъэу зэрицфэшлэрэ хыгъэунафы-кыгъ. Лъэпкь театрэм ихабзэхэр зэрэлыкълуатэ-хэрэм, нахьыжъхэм ачы-плэ ныбжыклэхэр дахэу кызыериуцохэрэм, ащ фэдэу лыкълотэн зэрэфаем игугъу кышлыгъ. Кьэгъэлъэгъоноклэм ныбжыклэхэм адзэгъэуцугъэу, УФ-м инаролднэ артистэу Кукэнэ Мурат игуапэу цытхьу гушылэхэм кыаплдзэжыгъ. Артист нахьыжъхэм хэз-ямылэу спектаклэу кыашы-щтыгъэр нахь ныбжы-

клэхэм афагъэшлуаши, ар агъэуцужыи кызыралъэгъужыгъэмклэ пстэуми кыафэгъушлуагъ. Цыфыгъэ дахэр, гуфэбэныгъэр, зэрицфэтыклэ шьыпкьэхэр зылапсэу Мамый Ереджыбэ ипъесэу «Псэлъыхьохэр» сыд фэдэрэ уахьтэми кьеклоу, мэхьэнэ куу илэу, цыфхэм агу ыштэу, шлу алъэгъоу, лъэпкь драма-тургием иклассикэу зэрэ-щытыр хыгъэунафыкыгъ. Артист купэу ар джи кьэ-зыгъэлъэгъоштым «гъогу-маф» рилуагъ. Клэухым АР-м итеатральнэ объединение ипашэу Ацумыжъ Рустам гушылэр ыштагъ. «Псэлъыхьохэр» зэрагъэу-

цужыгъэм фэдэу, пстэуми шлу алъэгъурэ кьэгъэлъэгъоноклэу Лъэпкь театрэм ихьарзынэщ хэхагъэхэу «Дэхэбаринэ ихьаклэщ» (ари Мамый Ереджыбэ ипъесэ техыгъ) ыкли «Сы-шьолъэу, сыжъугъэты-лэжы» (Къуекьо Налъбий ипъесэ техыгъ) зыфилохэрэ агъэуцужынкхэ зэра-мурадир ащ кылуагъ. Ащ нэмыклэу К. Райкиным ыцлэ зыхьырэ театральнэ еджа-плэу Москва дэтым АР-м и Лышхьэ илэпылэгъу хэтэу Адыгеим иныбжы-клэ куп цырагъэджэным-клэ амалхэр цылэ зэрэ-хьугъэр Ацумыжъ Рустам кылуагъ. Ащ пае актер

сэнаушыгъэ зыхэлъ ныб-жыклэхэм якыхэгъэщын ежэ театральнэ объедине-нием ипашэ ышхьэкклэ ыуж зэрихьащтым, чылэ-хэр, еджаплэхэр кызыри-клухьащтхэм игугъу кы-шлыгъ. Лъэпкь театрэм фэцагъэхэу шлу зылэгу-хэрэм адыгэ театрэм ипчэхэр ренэу зэрафы-зэлухыгъэхэр хыгъэунафы-кыгъ. «Адыгэ театрэр орэпсэу!» алозэ, артист-хэр зытет сценэм илухьохэр зэфашыжыгъэх. Театрэм хахьохэр тапэкли ышлынхэу фэтэлэ!

ТЭУ Замир.
Сурэтыр: А. Гусев.

Анахь дэгъухэм ащыш

Урысые Федерацием и ДОСААФ икытамэу Адыгэ Республикэм щылэм и Совет ия VI-рэ Пленум Мыекыуапэ щыкыуагъ. 2022-рэ илээсым илофшлагъэ ащ щызэфэхьысыжьыгъ, 2023-мклэ пшьэрылхэм атегушылагъэх.

Иофтхьабзэм хэлэжьагъэх Адыгеим и ДОСААФ илпылэкхо Совет хэтхэр, АР-м лъэпкь Иофтхьабзэм, лэкыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жугъэм иамалхэмклэ и Комитет, Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет, АР-м и Общественнэ палатэ ялы-кдохэр, организацием икытамэхэу районхэм ащылэхэм япащэхэр ыкли ныбжьыклэхэр, къэбарлыгъэлэс амалхэр. Адыгеим и ДОСААФ итхьаматэу

зацие хэтхэр нахьыбэ шыгъэнымклэ агъэнэфэгъэ пшьэрылхэр проценти 100-м ехъоу агъэцэклагъ. Мы мафэхэм ехьулэу мы структурэм зы шьолыр отделение, чыплэ кыутэми 9 ыкли егъэджен учреждени 2 хэхьэх. Дзэ-патриотическэ плуныгъэм ыльэныкыоклэ агъэнэфэгъэ Иофтхьабзэхэр проценти 100-м нэсэу зэшлуахыгъэх. Адыгеим и ДОСААФ икытамэхэу

Республикэ ДОСААФ-м ныбжьыклэхэр дзэ кыулыкыу фэгъэхьазырыгъэнхэм, лыхьужь ыкли лэжьыкхо щытхьум япхыгъэ чыплэхэр зэрагъэлъэгъунхэм, спорт щэрыонымклэ зэнэкыокыуэр зэрэзыхащэгъэхэм, ГТО-м ишапхьэхэр игъэкыу-гъэнхэм клэлэеджакдохэр зэрэхэлажьэхэрэм, нэмыкхэм Барцо Тимур кыатегушылагъ. Анахьэу кыыхигъэщыгъэр ныбжьыклэхэм агу етыгъэу дзэ кыулыкыу зыфагъэхьазырынымклэ амалхэм зэралыхьухэрэр, лэужхэр зэзыпхырэ Иофтхьабзэхэр щылыныгъэм зэрэдиштэхэрэр ары. Армейцэ цыкыу-хэм якупхэр еджаплэхэм ащызэхашэх. Лыхьужьхэм ясаугъэтхэм адэжэ цыкыу-рэ зэлуклэхэр щылыныгъэм иджэмакхэх.

Нэужым ДОСААФ-м хэхьагъэхэм Барцо Тимур афэгушылагъ, ар кээзыу-шыхьатырэ тхыльхэр аритыжьыгъ. Республикэм имуниципальнэ образованиехэм ащылэ организацием икы-тамэхэм ялофшлэн кыызэтырагъэуца-гъэп, япшьэрылхэу шхьалэхэр икыоу агъэцэклагъэх. Дзэ-учетнэ сэнэхьат-хэмклэ нэбгыри 126-рэ агъэхьазырыгъ (проценти 104-м нэсэу), техническэ сэнэхьатхэмклэ пшьэрылхэр процент 94,04-м нэсэу агъэцэклагъ. Шьолыр кыутамэм исатыр нэбгырэ 4650-рэ икы-гъэ илээсым кыыхэхьагъ.

Дзэ-патриотическэ плуныгъэм ыльэ-ныкыоклэ агъэнэфэгъэ Иофтхьабзэхэр проценти 100-м нэсэу зэшлуахыгъэх.

Урысыем и ДОСААФ идзэ-патриоти-ческэ клубхэм я Ассоциацие Иофшлэныр лынгъэкхолагъ.

Иофгыоу зыхэлъагъэхэм ащыщ авиа-ционнэ, техническэ, дзэ кыулыкыу ыкли нэмык спорт лэпкхэм республикэм хэхьоныгъэ шашыныр. Мы лъэны-кыохэмклэ тиспортсмен ныбжьыклэхэм 2022-рэ илээсым гъэхьэгъэшлухэр ашы-гъэх. Гуцылэм пае, Дзэ дунэе джэгун-хэм яреспубликэ едыгъо Мыеклопэ дзэ-патриотическэ клубэу «Вертикаль» зыфилорэм теклоныгъэр кышыдыхыгъ.

2023-рэ илээсым пшьэрылхэу зыфа-гъэуцужьыхэрэм зэхэсыгъом щатегу-шылагъэх. Урысыем и ДОСААФ епхы-гъэ, шьолыр кыутамэхэм, гъэсэн-гъэм иучреждениехэм, авиационнэ, спорт ыкли нэмык организациехэм финанс-экономикэ зыпкытыныгъэ ялэным дэлэжьэщтых. Джащ фэдэу ныб-жьыклэхэм япатриотическэ плуныгъэклэ пшьэрылхэр гъэклэжьыгъэным, социаль-нэ институтхэм Иоф адэшлэгъэным, нэмыкхэми аналэ атырагъэтыщт.

Клэухым ДОСААФ-м Иофшлэн чанэу хэлэжьагъэхэм юбилейнэ медальхэр, щытху тхыльхэр аратыгъэх. Къэкхо-кырэ Кубокыр Кошхьэблэ район кыутамэм фагъэшшоагъ (тхьаматэр Бзэсэжэ Рэщыд).

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр: А. Лэшьынэр.

Барцо Тимур изэфэхьысыжьхэм къащы-хигъэщыгъ адрэ илээсхэм афэдэу 2022-рэ илээсми хэхьоныгъэхэр зэрашыгъэхэр. Урысые Федерацием итхэм ябгъапшэмэ, Адыгеим щылэр анахь дэгъухэм ахалытэ. Кыыхгъэщыгъэн фае, Урысыем и ДОСААФ икыгъэ илээ-сым зэфэхьысыжьхэр зешым, Адыге-им икыутамэ зыхэхьэрэ купым а 1-рэ чыплэр кыызэрэщыдыхыгъэр.

Блэкыгъэ илээсхэм афэдэу тило-фшлэн нахь дэгъоу зэрэдгъэцэклэщтым тыпыллыгъ, -кылыуагъ ащ. -2022-рэ илээ-сыр тарихь хьугъэ-шлагъэ- хэмклэ ба-игъэ ыкли ахэр зэрифэ- шьуашэм тетэу хэдгъэунэфыкыгъэх. Пшьэрылхэу шхьалэу тилагъэхэри къэ- нэжьыгъэх, ахэм ащыщ ныбжьыклэхэм яхэгъэгу шу альэгъоу плугъэнхэр, дзэ-учет сэнэхьат-хэм, спорт лэпкь зэ- фэхьафхэм афэгъэсэгъэнхэр.

Барцо Тимур кыызэрылуагъэмклэ, Ады-геим зыкыуэхумэжьынымклэ иоргани-

республикэм икыалэхэм, ирайонхэм ащылэхэм япчъагъэ хэхьо, чыплэхэм ублэлэ организациехэр ащызэхашэх, ахэр 174-рэ мэхьух. Мыеклопэ гарни-зоным икыулыкыушлэхэм ныбжьыклэхэр алуагъаклэх. Цыфхэмрэ дзэмрэ языкы-ныгъэ гъэпытэгъэным фэгъэхьыгъэ зэхэхьэхэр нахь гъэшлэгъон шыгъэнхэм фэшл мэфэкхэр, хьугъэ-шлагъэхэм япхы-гъэ зэлуклэгъухэр зэхашэх.

-2022-рэ илээсымклэ типшьэрылхэу шхьалэхэр дгъэцэклагъэх. Ахэм ащы-щых ныбжьыклэхэм яхэгъэгу шу альэгъоу плугъэнхэр, дзэ-учетнэ сэнэхьат-хэм, спорт лэпкь зэфэхьафхэм афэгъэсэгъэнхэр, юнармейцэхэм япчъагъэ хэгъэхьогъэныр, нэмыкхэри. «Егъэшлэрэ полк», «Шэжьым иостыгъ», «Кыырым игъатх» зыфилорэ шлэжэ зэхэхьэхэм илээс къэс заушъомбгъу. Цыф пчъа-гъэу ахэлажьэрэр нахьыбэ зэрэхьурэм даклоу, плуныгъэ мэхьанэу ялэм зыкые-лэты, -игушылэ лынгъэкхолагъ Барцо Ти-мур.

Адыгабзэм изэгъэшлэн мэхъанэшхо щыраты

Ныдэльфыбзэр зэгъэшлэгъаным, къэухъумэгъаным, ар клэлэеджаклохэм шлу ягъэлъэгъуаным фытегъапсыхъгъэ лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр гъэтхакъ республикэм щызэхашхэ.

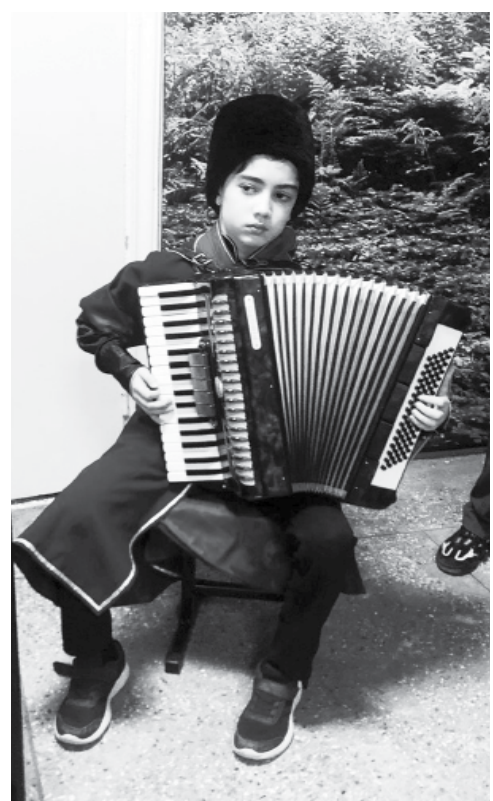
Илъэс къэс лицееу N 35-м мы лофыгъор чанэу щызэшлуахы. Гъэтхакъ и 14-м адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ игъэклотыгъэу мыщ зэрэщыхагъэунэфыкыгъэр нэрылэгъу тфэхуыгъ. Мы мафэр адыгэ клэлэцыкълухэмкэ мэфэкӀ шыпкӀ, адрэхэм афэдэп, адыгэ шыуашэхэр ащыгъху еджаплэм къэлуагъэхэри бэу ахэтых. Пчэдыжым щегъэжагъэу адыгэ пщынэр агъэжынчыгъ, къэшъуагъэх, адыгабзэкӀ ордэхэр, усэхэр къалуагъэх.

-Сабыим ицӀыкълугъом къыщегъэжагъэу къызыхэкӀыгъэ лъапкӀым уасэ

хъанэшхо щетэты, ащ епхыгъэу лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр афызэхэ-тэщэх. Хабзэ зэрэхуыгъэу, гъэтхакъ и 14-м къыщегъэжагъэу и 30-м нэс адыгабзэм имазэ ретэгъэкӀокӀы. Къасломэ сшӀоигъу, адыгэ клэлэцыкълу тиеджаплэ къаклорэр бэ, ау нэмыкӀ лъапкӀху адыгабзэр зезыгъашлэ зышӀо-игъохэри къахэкӀых, тигуапэу ахэм шӀэныгъэхэр ятэгъэгъоты. Еджэгъу сыхъат закӀоу щымытэу лофтхъэбзэхэр бэу зэхэтэщэх, сыда плӀмэ, тхъамафэм зэ зрагъашлӀкӀэ ныдэльфыбзэм ибаи-

фишыныр, иныдэльфыбзэ лулӀыныр, нэмыкӀ лъапкӀхэм адыгэ культурэм ибаиныгъэ ядгъэлъэгъуныр ары пщӀэрылӀ шхъалэу тилэр, -elo лицеем ипашӀэ плуныгъэ лофымкӀэ игуадзэу Мамсыр Азэ. -Тиеджаплэ адыгабзэм изэгъэшлэн мэ-

ныгъи, идэхагъи клэлэцыкълухэм зэха-шлэ-щтӀп.

БэгъушӀэ Фатимэ адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэ я 5 -9-рэ классхэм арегъэхы. МэфэкӀым игъэклотыгъэу зы-зэрэфагъэхъазырырэр ыкӀи ащ хэлажӀэхэрэм япчӀагъэ нахьыбэ зэрэ-ху-урэр ащ къыхигъэщыгъ. ЫпӀкӀэ нахьыжӀхэр арыгъэмэ, джы пӀублэ классхэм яклэлэеджаклохэри ашӀогъэшлӀ-гъонэу къекӀуапӀэх.

-Адыгабзэм фэгъэхыгъэ конференцихэр, зӀлухыгъэ урокхэр зэхэтэщэх, сочинениехэр ятэгъэтхы ыкӀи ныдэльфыбзэм дэлэжӀэрэ цыф цӀэрылӀохэр къетэгъэблагъэх. ГъэрекӀо Дэрбэ Тимур, ансамблэу «Налмэсым» исолитхэр тихъэклагъэх, ахэр ныбжыкӀэхэм гушылэгъу афэхуыгъэх. Адыгэ джэгур клэлэцыкълухэм яклас. Лофтхъэбзэу зэхат-щэхэрэм клэлэегъаджэхэри, сабыйхэри, ны-тыхэри къятэгъэблагъэх, зенэкӀо-къу шыкӀлэм тетэу редгъэкӀокӀэуи мэху, текӀоныгъэ къыдзыхыхэрэм шлухъаф-тынхэр ятэтых, -elo клэлэегъаджэм.

Илъэс къэс я 5 – 9-рэ классхэм ащеджэхэрэм апае «Мисс Черкешенка» зыфилорэ зенэкӀо-къур афызэхашхэ. Класс пӀпчӀ адыгабзэр дэгъоу зышӀэу, адыгэ шэн-хабзэхэр зыхӀлэхэр къыхахых, ахэр зенэкӀо-къух. ДышӀэиданым фэцагъэхэри ахэм къахэкӀых. Анахь дэгъоу зыкӀэ-з-зыгъэлъэгъуагъэм пачыхъэ танджыр щалӀэ.

-ТикӀлэцыкълухэм адыгабзэр ашӀэ, ау ащ фӀдизэу зерамыгъэфедэрэр гух-экӀ. Зызэрэу-гъоихэкӀэ, яныдэльфыбзэ рыгушылӀэнху ятӀло, ау ар макӀэ зыгъэцаклэрэр. Унэм урысыбзэкӀэ зэрэ-щыгушылӀэхэрэр къытало. ТикӀлэцыкълу-хэм адыгабзэр зӀралумылъыжыр гукъау, ащ ны-тыхэри, клэлэегъаджэхэри, нахьыжӀхэри дэлэжӀэнхэ фае. ГумӀкӀы-гъор дэгъэзыжыгъэнымкӀэ мыщ фӀдэ лофтхъэбзэхэм язэхэщӀэн мэхъанэ ин илӀэу сӀлытӀэ. Анахь дэгъоу усэм къеджэхэрэр джащ фӀдэу тэгъэунэфых. Адыгабзэм фэгъэхыгъэ лофтхъэбзэу зэхатцӀэхэрэм зӀклӀми тикӀлэеджаклохэр ягуапэу къахэлажӀэх, адыгэ быракъыр алыгъэу, шыуашэхэр ащыгъху къе-кӀу-алӀэх.

Лицеим итхылӀеджаплӀ мэфэкӀхэм ахэлажӀэ. Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ фэгъэхыгъэу къэгъэлъэгъон гъэшлӀгъон зэхашагъ. Клэлэеджаклохэри, клэлэегъаджэхэри ашӀогъэшлӀгъонэу ащ еплӀыгъэх. ТитхэкӀо цӀэрылӀохэм ятхылӀху усэхэр, пшысэхэр зыдэтхэр ащ къышыгъэлъэгъуагъэх. Ащ нэмыкӀэу республикэм къыщыдӀкӀырэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр», журналху «Родничок»,

«Жьогъобын» зыфилорэр, ежӀ еджаплэм щеджэхэрэм афэгъэхыгъэхэр, ахэм атхыгъэхэр къэгъэлъэгъоным щызэгъэу-лугъэх.

-Хабзэ тфэхуыгъэу, нӀбгырэ пӀпчӀ ежӀ иныдэльфыбзэкӀэ «Седжэнэу сиклас» къылон фае, нӀужым зыфӀеу тхылӀыр ащ есӀты, -elo тхылӀеджаплэм ипашӀэу Наталья Иглинам. -Адыгэ пшысэхэр зытет дискхэр клэлэегъаджэхэм агъэ-федэх. Джы клӀэу къыхэдгъахъэ тшӀоигъу сабыим адыгабзэкӀэ къылорэр ным уры-сыбзэкӀэ зӀредзӀкӀыжӀэу, е ным урысыбзэкӀэ къылорэр клэлэцыкълум адыгабзэкӀэ къыложӀэу. Ахэм якъӀуакӀэ теттхэн гухӀэл тӀ. АщкӀэ МӀщбӀшӀэ Исхъакъ къыдигъэкӀыгъэ пшысэхэр дгъэфедэщтых.

Адыгабзэр зӀбгъэшлӀэн плӀӀэкӀынэу тхылӀ дэгъухэр титхылӀеджаплӀэ чӀӀӀых.

ШӀугу къэдгъэкӀыжыны, адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ 2000-рэ илъэсым щегъэжагъэу тиреспубликэ щыхагъэунэфыкӀы. Ащ лӀапсэ фӀхуыгъэр БӀрсӀэ Умарэ иапэрэ хъарыфылӀэ тхылӀэу 1853-рэ илъэсым Тифлис къыщыдӀкӀы-гъэр ары.

ДЕЛӀКӀО Анет.

СурӀтхэр авторым тырихыгъэх.

Программэ пэрытхэр агъэцаклэх

Адыгэ кьэралыгъо университетым истудент 400-м ехъумэ IT-м епхыгъэ сэнэхъат тедзэ ыпклэ хэмыльзэу зэрагъэгъоты.

Университетым иллыкдохэм ар къафалотагъ «Цифрэ кафедрэм имарафон» зыфилорэ Урысые зэнэкьокъоу рагъэ-клокырэм хэлэжьэхэрэм.

Программэ пэрытхэу «Приоритет 2030» зыфилорэ зыгъэцаклэрэ апшэрэ еджаплэхэр ары марафоным хэлэжьэнхэу фитыныгъэ зилэхэр. Федеральнэ проектэу «IT лъэныкъом щылэжьэшт Iофы-шлэхэр зэгъэгъотыгъэнхэр» зыфилорэм елгытыгъэу проектэу «Цифрэ кафедрэ-рэхэр» агъэцаклэ, ащ ишлуагъэклэ студентхэм ыпклэ хэмыльзэу сэнэхъат тедзэр зэрагъэгъотын альэкы.

Апшэрэ еджаплэм члэс студентхэу нэмык сэнэхъатхэм афеджэхэрэми IT-м ыльэныкъоклэ шлэныгъэ тедзэ зэрагъэгъотышъушт. Ау ежъ IT-м фэгъэзагъэу еджэхэрэм джыри нахъ шлэныгъэ куу къаратышт, нахъ Iэпэлэсэнэгъэ ин къахалъхъащт. Алгоритмизациемерэ программированиемерэ афэгъэхыгъэ шлэныгъэу апэ зыфагъасэхэрэр IT-м фэмы-гъэзэгъэ студентхэми арагъэшлэшт.

«Цифрэ кафедрэм имарафон» гъэтхапэм и 13-м рагъэжьагъ, гъэтхапэм и 31-м нэс клошт, ар къалэхэу Москва, Санкт-Петербург, Новосибирскэ, Екате-

ринбург, Ростов-на-Дону, Нижний Новгород ыкIи нэмыкI чыплэхэм ащыра-гъэкIокIы. Апшэрэ еджаплэхэм яклэлэгъаджэхэмрэ студентхэмрэ я «Цифрэ кафедрэхэр» зэрагъэпсыгъэхэр, егъэджэнхэр зэрэзэхашэхэрэр ыкIи гъэсэнэгъэ программэхэу зэхэгъэу-цохэрэр зыфэдэхэр къалуатэх.

Марафоным изэхэцаклор университетэу Иннополис, ащ илэпылэгъух УФ-м цифрэмклэ и Министерствэ, УФ-м шлэныгъэхэмрэ апшэрэ гъэсэнэгъэмрэкIэ и Министерствэ, лъэпкь проектэу «Цифрэ экономикэр» ыкIи нэмыкIхэр. «Цифрэ кафедрэм имарафон» зэрэклорэм он-лайн шлыкIэм тетэу хэти епллын ыльэ-кIышт, ащ пае проектым исайт ухэхъан фае.

Гъэтхапэм и 20-м къалэу Ростов-на-Дону Адыгэ кьэралыгъо университетым икIыгъэ купыр марафоным

щыхэлэжьагъ, къыщыгущылагъэх. Ахэр: проектым ипашэу Виктория Бучацкая, алгоритмизациемерэ автоматизациемерэ афэгъэхыгъэ программэм ипашэу Семен Теплоуховыр ыкIи филологиемклэ факультетым ия 3-рэ курс щеджэрэ Оксана Попадия.

Ежъхэм зэхэгъэуцогъэ программэхэу «ХъызмэтшIапIэмэ ябизнес Iофхэр гъэлорышIэгъэнхэр: IС» зыфилорэр ыкIи алгоритмизациемерэ автоматизациемерэ афэгъэхыгъэм марафоным хэла-жьэхэрэр щагъэгъозагъэх. Апэрэ программэмклэ студент 66-рэ рагъаджэ, ятIонэрэмклэ нэгъырэ 370-рэ. Проектым игъэпсын, игъэцаклэн япхыгъэ Iофхэм университетым икIыгъэ купыр игъэкIо-тыгъэу къатегущылагъ, упчIэхэм яджэ-у-апхэр аратыжьыгъэх.

Адыгэ кьэралыгъо университетым ипресс-къулыкьэ

Iэнэ хъураер

Чыюпсым икъэбзэныгъэ — цыфым ипсауныгъ

Лъэпкь тхылъеджаплэм щылэгъэ Iэнэ хъураеу «Взгляд на мир сквозь призму экологии» зыфилорэм клэцакло фэхъугъэр техническэ ыкIи экономикэ литературэмклэ тхылъеджаплэм иотдел ары.

Iофтхъабзэм хэлэжьагъэх тыкъэзыу-цухъэрэ дунаим икъэухъумэрэ чыюпс къэкIуаплэхэмрэкIэ AP-м щылэ ГъэлорышIапIэм иIофышIэхэр, Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университе-тым, Мыекъопэ индустриальнэ технику-мым яклэлэгъаджэхэр, Лъэпкь тхылъеджаплэм иIофышIэхэр, студентхэр.

Iэнэ хъураер къызэлъуихыгъ ыкIи зэрицагъ Лъэпкь тхылъеджаплэм иотдел ипашэу Нина Плотнерчук. Ащ илъэси 10-м ехъугъэу Iоф зышIэрэ «ХъакIэщ шхъуантIэм» экологическэ гъэсэнэгъэ-шлэныгъэ тхылъеджэхэм ягъэгъотыгъ-энымклэ мэхъанэу иIэр къырилотыкIыгъ. АщкIэ Iофтхъэбзэ зэфэшхъафыбэу зэхашэхэрэм къащыуцугъ, непэрэ Iэнэ хъураем хэлэжьэхэрэр зэкIэ анахъ чанхэу Iоф къадзэушIэхэу, экологиер ялэу-бытыплэу, ащкIэ къыкIыхэзэ, лIэужыкIэм идунээеплэу зыпсыхъэхэрэу ылы-тагъ.

Экологие плуныгъэмклэ «ХъакIэщ шхъуантIэм» пшъэрыл инхэр зэрилэхэр ыкIи ахэр игъорыгъоу зэрэзэшлуихыхэрэр кIигъэтхыгъ.

Экологиер епхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокIыныгъакIэу фэхъугъэхэм клэклэу къатегущылагъ Лъэпкь тхылъеджаплэм икъэбар-библиографическэ отдел ииб-биограф шхъалэу С. Л. Магдинар.

Адыгэ Республикэм ичIыюпс къэбзэ-нымклэ пэрыохъу фэхъухэрэм клэклэу ягугъу къышыгъ ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ ГъэлорышIапIэм иотдел ипа-

щэу Лые Сулиет. ХэкIхэр, промышлен-нэ пыдзафэхэр, нэмыкI химикатхэу лъэшэу зиягъэ къаклохэрэм ялушын-гъэкIодын фэсакъыгъэн зэрэфаер, а зэкIэм аушIорэр жым, псым, чыгум зэрегу-аорэр, уз Iаехэр къызэрахэ-кIыхэрэр ащ къылуагъ.

Iэнэ хъураеу «Взгляд на мир сквозь призму экологии» зыфилорэр щылэны-гъэм илъэныкъуабэмклэ гъэзагъэу гъэпсыгъагъ. AP-м и Лъэпкь банк эконо-микэ отдeлымклэ икъутамэ иэконо-мист шхъалэу Елена Аспидовам гурыло-гъошIоу темэу «Экология личного бюджета» зыфилорэр иIоф хэшIыкI дэгъу зэрэфырилэр мыгъуащэу къырилоты-кIыгъ. Цыфыр зэрэщылэр къылэжьырэ ахъ-щэр ары. Ау ар зэфэдэу цыфхэм агъ-эфедэрэп: щылэх, бэ къылэжьэу, чыпчиджыбэ имыльхэр, щылэх, гурыт лэжьап-клэр зилэу, дахэу псэухэрэр. «Адэ сыда пшIэн фаер уиахъщэ пфикъуным ыкIи урыщылэшъуным пае?» зыфилорэ упчIэм клэклэу, Iупклэу Еленэ джэуапхэр къы-ритыгъэх. Супермаркетхэм мафэ къэс ачIэхэрэ цыфхэм анахъэу аналэ зы-тырагъэтын фаехэм, упшъыгъэу, ум-элэклагъэу гъомылэпхъэ тучаным узычIахъэкIэ, уаумэхыгъэм фэдэу, анахъ къэпщэфымэ пшIоигъуагъэри угу къэ-мыкIыжъэу, Iэшлуи-Iушлуи, шхыныгъо шхъалэм анэмыкIэу (пыр, псыр, щэр, тхур, клэпхъэ зэфэшхъафхэр) лъапли пути зэхэмыфыжъэу къызэрэпщэфы-рэм унагъомклэ зэрар къызэрихъырэр,

ащ къыхэкIэу, тучаным уклон зыхъукIэ, анахъ уищыклагъэр птхымэ ыкIи нэмыкI тучанхэми ателъхэм зафэбгъэнэуа-сэмэ, нахъ зыщыпыутыр пшIэ зэрэ-хъуштыр, чыпчым сомэр зэриухъумэрэр, имыщыкIэгъэ пакетхэу хэкIым хэ-мы-фэжьхэрэм ахъэшхэу зэрэтеклэу-адэрэр, о уилальмэкъжые плыгъыныр нахъ зэрэтэрэзыр; мыщ фэдэ щэфаклэм есагъэм иахъщи нахъ къызэрэзэтенэрэр къырилотыкIыгъэх.

Лъэшэу узылэпищэу гъэпсыгъагъэ «За-гядки воды» зыфилорэ къилотыкIынэу Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым икафедрэ идоцентэу, биологие шлэныгъэхэмклэ кандидатэу Оксана Юрьевна Борсук къышыгъэр. «Псыр — псэ» ало. Цыфымклэ псым мэхъанэшоу зэрилэр, анахъэу, псы къэбзэ тэрэзыр зэрэосэнчъэр (пелэн зэрэщы-мылэр) ащ щыкIэгъэтхыгъагъ. Псыр иплъышъокIэ сыд фэда? Псы дэгъур, Iэ-шлур, къабзэр тыдэ къыкIыра? — мы

упчIэхэм яджэуап къыритыжьэу шлэны-гъэлэжьым бэ къыIотагъэр.

Iэнэ хъураем экологиер илъэныкъоу зэфэшхъафхэмклэ гъэзагъэу, гущылэм пае, пластикым игъэфедэн гумэкIыгъо инэу зэрэщытыр, зыгъэпсэфыплэ чыплэ хэхыгъэхэу тиреспубликэ ыкIи нэмыкI псэуплэхэм ащылэхэм афэсакъыгъэн зэрэ-фаер, ахэр Iэнэ хъураем къыщыралоты-кIыгъ, зэфэхысыжъхэр ашIыгъэх.

Тхылъ къэгъэлъэгъонэу «Взгляд на мир сквозь призму экологии» зыфилоу экономикэ ыкIи краеведческэ отдeлхэм къызэдагъэхъазырыгъэм къэзэрэугъои-гъэхэр ягуапэу еплъыгъэх. Тапэкли «ХъакIэщ шхъуантIэм» иIофшIэн егу-гъоу ыгъэлъэшышт, тхылъеджэхэм шлэны-гъакIэхэр ахигощэшт.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Чыгужъым ымакъ

Я XX-рэ лэшлэгъум ия 60-рэ илэ-эс-хэм ыклэхэм Советскэ Союзым хэхъоныгъэшхохэр ышлыштыгъ. Къухъэлъатэм исэу Беллэ Москва иаэропорт тебыбыкынуэ зигъэхъазырыштыгъ. Зэрэщынэрэм кыхэкълэу пшъашъэм ынэ ыулышлагъ. Ынаплэ кызызэтырехыжъым къухъэлъатэм исхэр зэрэмыгумэкыхэрэм гу лъити, ежъыри кээрэхъатыжъыгъ. Ыкълэб кьэралыгъом клонэу зэрэхъу-гъэм егупшысэу фежъагъ.

...лофхэр илэу пшъашъэр Краснодар

тыжыгъэр Руслъан иеу кычлэкълэу. Ежъ клалэр нэмыкълэ кьалэ командировкэ щылагъ. Беллэ лыкълэ купым хэтэу Москва нэс адэкълонэу, ипаспорт Краснодар кырахыжъыфэ ащ шежэнэу фит ашлыгъ. Москва ихьакълэщэу «Интури-стим» ахэр рагъэтлысхъагъэх. Беллэ изакъоу къагъани, кыкълэпыклорэ мафэм купыр Прагэ быбыгъэ. Латышхэр зыхэ-тыгъэ купым игъусэу пшъашъэр Прагэ нэсыгъ. Къэлэгъэн фае яныдэлъфыбзэкълэ ахэр зэрэгушылэщтыгъэхэр, зы бзыль-

фы-бзэм зерафэзэщырэр Файсель лъэ-шэу кыхэкълэщтыгъ. Беллэ нахьыбэрэм-клэ ащ кылохэрэр кыгурылоштыгъ, ау ыпэкълэ зэхимыхыгъэ гушылэ зауламэ кыарыкълэрэм загъорэ кыкълэупчлэщ-тыгъ. Файсель щхызэ, ятэ зэрэкъэбэрта-ер, янэ зэрэбжъэдэгъур риложы-штыгъ. Къэбэртэябзэ зымышлэщтыгъэ пшъашъэм игушылаклэ клалэм ыгу-рыхыштыгъ, оред кылорэм фэдэу ар гушылэу кышыхъуштыгъ. Файсель бэмэ кыкълэупчлэщтыгъ. Тилъэхъанэ лъэпкъ хабзэхэм зэрагыгуазэхэрэр, джэгу-хэр, хъадагъэхэр зэрэкълорэр ащ ышлэ шло-гуагъ. Адыгабзэкълэ ащ усэхэр ытхэу, адыгэ усаклоу Жэнэ Къырымызэрэ Клышъэкълэ Алимрэ афатхэу кы-ычлэкълэу.

Ышъхъэрэ иунагъорэ афэгъэхыгъэу клалэм бэ кылоутагъэр. Ыпэрапшлэу ахэр Израиль зэрэщыпсэугъэхэр, етланэ Шам – Дамаск зэрэкощыжыгъэхэр, ащ адыгабэ зэрэдэсыр, нахьыжъхэр ята-рихъ чыгужъ лъэшэу зэрэфэзэщыхэрэр пшъашъэм кыфилотагъ.

-Тигъыбзэ кьэралыгъо зэфэшъхъафхэм ащитэкъухъагъэ хъугъэ адыгэхэм кы-яджэ зэрэгуоижыныхъшэ, ятарихъ чы-гужъ агъэзэжыныу. Тиунагъо исхэр зэкълэ адыгабзэкълэ дэгъоу гу-шылэщтыгъэх, ау ныдэлъфыбзэкълэ тхэн е еджэн альэкълэщтыгъэп. Кълэб Щэбан адыгабзэр аригъашлэу зызэхэсэхым, сянэрэ сятэрэ сьлэули, а купым зыхъз-гъэтхэгъ, -кыфилотагъ Файсель пшъ-ашъэм. -Янэ «А сиклал, адыгабзэкълэ тэ-гушылэм хъугъэба, тхакълэрэ ед-жакълэрэ зэбгъэшлэныр сыдклэ ищыкла-гъа, тарихъ чыгужъым уклон плэкълэнып» кызыселом, «Тян, егъаши ащ фэдэу щытынэпщтыгъ, зегорэм Кавказым тыклон е тафэтхэн плэкълэныкы мэхъу-ба?» -пэзгъодзыжыгъагъ ащ.

Ным ышъхъэ ыгъэсыси, «А сиклал, ащ фэдэ уахътэ къэсышт шъулау?» кызыселом, «Тян, Тхъэм ыломэ къэ-сы-шт» есложыгъагъ.

Файсель адыгабзэкълэ кьеджэу ыкли тхэу зигъэсагъ. Ыужжкы ар кышъхъа-пэжыгъ. Пшъашъэм икълэжыгъо кы-зэ-

ошныгъэм» фигъэхъыгъэ тхыгъэм кы-ыщырилотыкыгъ. Файсель ыцлэкълэ ыт-хыгъэ усэри ащ клигъэгъугъ. Тхы-гъэри усэри журналым кыхьэгъагъэх.

Зэрээфатхэщтыгъэхэм кыыхэкълэу Файсель общественнэ лощлэнхэм чанэу зэрапыхъагъэм бзылфыгъэр щыгуазэ хъугъэ. Дамаск дэс адыгэхэм клалэр Адыгэ Хасэм итхъаматэу хадзыгъ. Илэс пчъагъэ тешлагъэу, перестройкэм ыуж Файсель Дунэе Адыгэ Хасэм хагъэ-хъа-гъ. Ащ елытыгъэу Дунэе зэфэсэу Крас-нодар шыкълэуагъэм кьэклонэу хъ-угъэ. Лыкълэ купым хэтыгъэхэр Теуцожь районымклэ поселкэу Чэтыкьо шыра-гъэблэгъэгъагъэх. Файсель Пшыдатэкьо Беллэ кыагъотынэу ялэулыгъ.

Ишъхъэгъусэ кыгъоу бзылфыгъэр Чэтыкьо кьэклэуагъ. Ныбджэгъуныгъэ зэдызилэ хъугъэ нэбгыритлэм лэплэ зэращэкыгъ, Беллэ ишъхъэгъусэрэ Фай-сельэр нэлуасэ зэфышлыгъэх. Кълэм Беллэ иусэ кызырэлэкълэгъэхъажыгъэр кылоутагъ, тхъауегъэпсэуи кырилуагъ. Такыкы 20 нахьыбэ ахэр зэдэмыгу-щылагъэхэу лыкълэ купыр Абхъазым зэрэжэн фаемклэ макъэ кыагъэлугъ.

-Кызыдгъэзэжыкълэ Ыкълэб хэгъэгум джыри темыхъажыгъэ зэ зыкыпгуз-гъ-экълэжышт, -кырилуагъ клалэм Беллэ. Ау ахэр нахьыбэрэ зэрэлъэ-гъужыны-хэу хъугъэп.

-Хэкужым тыгу зэрэщылэр, ащ ты-зэрэзэфыщэрэр шъо кыжъугурылон шъульэкълэштэп, шъо ащ шъуфэзэщырэр. Шам шышхэу апэу Кавказым кьэклонэу зинасып кыыхыгъэхэр зыгъэклотагъэхэр кызыклэлъэлуагъагъэхэр бжыб из чыгу хэкужым кыафыздырашынэу ары. Чыгу гупсэм шъо шъукызырэщыхъугъэм ыкли шъузэрэщыпсэурэм мэхъанэшхо ил. Шъуинасып зыдэшъульэгъужъэу ащ шъушыпсэу, шъуятэжэ плэшэхэр кьэшъуымыгъэу кытэжыкы! -Файсель кы-зырэрэрилогъагъэр Беллэ джы кызы-нэ-сыгъэм щыгъупшэрэп.

Мыщ фэдэ сатырхэм уаджэ зыхъукълэ, Шам кышыхъугъэ ыкли щапугъэ Фай-сель Кавказ кыушъхъэхэм, ахэм ащыпсэ-

Братиславэ ихьакълэщ анахъ дэгъухэм ащыщ горэм члэщэхи, ятхылхэм лоф адашлэфэ Беллэ унэ клоцыр кызыэпиплыхъагъ. «Уадыгъэу, адыгэ чыгу-м укыкыгъэмэ зыкыслогъакълэ» зыфилорэ гушылэхэмрэ телефон номеррэ зытетхэгъэ мэкъэгъэлур ащ ынэ кыпэшлофагъ. Ылэзгъурэр ышлэш мыхъоу, нахъ-благъэу клэпырыхыи джыри зэ ащ еджэжыгъ. Километрэ мин пчъагъэкълэ ихэку пэлудзыгъэ хэгъэгум адыгабзэкълэ тхыгъэм зэрэщырихылагъэр пшъашъэм лъэшэу ыгъэшлэгъуагъ.

кылауагъэу пединститутым зыщыдэджэгъэ клалэм лүклэнэу хъугъэ. Илэс зауэлэкълэ узэкълэбэжымэ, Адыгэ клэлэгъэгъэджэ инс-титутыр ахэм кызыздаухыгъагъ. Рус-лъан клэлэ хъупхъэу щытыгъ, кур-сым, етланэ пединститутым икомсомоль-цэхэм япэщагъ. Комсомолым ихэку ко-митет ащ лоф щышлэщтыгъ, Беллэ икы-оджэ гупсэ дэт гурыт еджаплэм клэлэ-гъаджэу лутыгъ.

-Руслъан, сьд фэдэ лофа джы узфэ-гъэзагъэр? -ылуи пшъашъэр клалэм еупчылэу.

-Комсомолым икрайком сырилофышл. О гурыт еджаплэм джыри узэрэлута? Ары, силофшлэни сыгу рехъы!

-Сэри ныбжыкълэхэм сахэтыныр, об-щественнэ лофхэм ахэр къахэзгъэлэжъ-ныр сиклас. Цыф гъэшлэгъонхэм салукълэу мэхъу. Мары Чехословакием кыкыгъэ лыкълэ купыр бэмышлэу тэдэжэ щылагъ. Тэри тикомсомольцэ хъупхъэ-хэр ащ дгъэклонхэу джы зытэгъэхъазыры, -кы-ылуагъ клалэм. -Ори инджы-лызыбзэр дэгъоу ошлэ. Уфаемэ краим ыцлэкълэ а купым ухэзгъэхъащт. Ыкълэб хэгъэгум зыкышыпплыхъан, чеххэми, словакхэ-ми нэлуасэ уафэхъун. Кълэе-джаклохэм кыафэплотэжыны икълэу кьэп-лэзгъун.

-Сэ Чехословакием сыклонэуи? Осэ-мэркъэуа? -кыэупчлагъ пшъашъэр кы-рылуагъэр ышлэш мыхъоу.

-Сыда, кыптефэрэба ащ уклонэу? Теджэ зэхъуми студент анахъ чанхэм уащыштыгъ, узэрэхъупхъагъэуи укы-э-нэжыгъэу кысышлэшы...

-Олахъэ кыослоштыр сымышлэрэ. Се-гупшысэни, сянэрэ сятэрэ сьупчылъжы-ни фаеба? Хэбзэ кыулыкъухэми ащклэ фит сыкыашыштыгъ? Тхылыбыи зэгъэу-гъэн фаеба?

-Ары, тапэ илърэ бэ. Ау пстэури зэ-пыфэнэу сэгугъэ!

Беллэ Ыкълэб хэгъэгум клонэу янэ-ятэхэм фит кызыашлым, ищыклэгъэ до-ку-ментхэр гъэхъазырыгъэнхэм пае Рус-лъан пшъашъэм ипаспорт кыылыгъ.

Пшъашъэм уппэкълунхэр ыкълэуагъ, лэнэтлэшхо зылыгъ кыулыкъушлэхэр кы-дэгущылагъэх. Ищыклэгъэ справкэхэмрэ характеристикэрэ кыратыгъэх. Лыкълэ купыр аэропортым нэсыгъахэу советскэ паспортэу пшъашъэм кыра-

фыгъэ горэм урысыбзэ дэхэклаеу зеришлэщтыгъэр. Кызыдэклауагъэхэм ягъусэу зэригъэзэжыны фаер советскэ посольствэм ащ кышырылуагъ.

Братиславэ ихьакълэщ анахъ дэгъухэм ащыщ горэм члэщэхи, ятхылхэм лоф адашлэфэ Беллэ унэ клоцыр кызыэпи-плыхъагъ. «Уадыгъэу, адыгэ чыгу-м укы-кыгъэмэ зыкыслогъакълэ» зыфилорэ гу-шы-лэхэмрэ телефон номеррэ зытетхэ-гъэ мэкъэгъэлур ащ ынэ кыпэшлофагъ. Ылэзгъурэр ышлэш мыхъоу, нахъ-благъэу клэпырыхыи джыри зэ ащ еджэ-жы-гъ. Километрэ мин пчъагъэкълэ ихэку пэлудзыгъэ хэгъэгум адыгабзэкълэ тхы-гъэм зэрэщырихылагъэр пшъашъэм лъэшэу ыгъэшлэгъуагъ.

Лыкълэ купым ипащэ ащ гу кы-лыты, шлогъэшлэгъон хъугъэмклэ кызы-упчлым, адыгабзэкълэ тетхагъэм кыкы-рэр рилуагъ. Беллэ зэдэклаклом елэ-лу-гъэ тхыгъэр зыем фытеонэу. Ар зытеом клалэр зэримысыр кырылуагъ, иадрес кыратыгъ. Посольствэм илофышлэ изын кыылихы, якуп хэтыгъэ бзылфыгъэм игъусэу а чыплэм ар кылауагъ, студент общежитиеу ар кычлэкълэу. Зылыхъ-у-хэрэр унэм зырамыгъуатэм, пшъашъ-эм тхъапэм ащ кызышыуцугъэ чыплэр фытыритхэгъ.

Пчыхъэм хьакълэщыпчъэм кытеуа-гъ-эх. Пчъэр зылуехым, адыгэ клэлэ шъхъац тлыгъо лъэпэ-лэагэм адыгаб-зэкълэ сэлэм кырихыгъ. Унэм кыхъэ-гъэ клалэм Шам кызырэрэщыхъугъэр, Файсель зерицлэр, Чылэхъыжымэ зэра-щыщыр кыылуагъ. «Уадыгэ пшъашъа?» ылуи кыеупчылэу. Зэрэадыгэр, Адэмые дэс Чэтаохэм зэряпхъур пигъодзы-жы-гъ.

Граждан авиациемклэ инженерэу илэси 4 хъугъэу зэрэджэрэр, ащ фэдэ мэкъэгъэлэу бэшлагъэу зэрэпилагъэр, адыгэ горэ ылэзгъунэу Тхъэ зэрэлэ-лу-штыгъэр, Кавказым кыкыгъэ илэпкъ-эгъу пшъашъэ зэрэулауагъэр зэригушлэ-гъошхор ащ кылоутагъ.

Кълэмрэ пшъашъэмрэ зэлукълэгъу заулэ зэдырялэнэу хъугъэти, зынэмыс къагъанэщтыгъэп, анахъэу зэрэгушылэ-щтыгъэхэр тарихъ чыгужъыр ары. Зыкы-ымылэгъугъэ Кавказ кыушъхъэхэм, ахэм ащыпсэурэ цыфхэм, ныдэлъ-

Адыгэ тхэкълэ цлэрылоу Бэрэтэрэ Хьамидэ Шам зэрэщылауагъэм, Дамаск щыщ Чылэхъыжъ Файсель зэрихъэклауагъэм, пщынэ ар кызырэрэфеуагъэм, иусэхэм кызырэфеджагъэм икълэбар журналэу «Зэкъошныгъэм» итэу пшъашъэр еджагъ. Ыужжкы Бэрэтэрэ Хьамид клалэм усэу фитхыгъэр адыгэ литературэмклэ зэрэрагъэджэрэ тхылым дагъэхъагъ.

сым, «Тыпсаумэ джыри тызэлукълэ» ны-бжыкълэхэм зэраложыи, зэб-гъ-одэкълэжыгъэх.

Беллэ ихэку кызыгъэзэжымы, Фай-сель бэрэ фэтхэгъ, адрэми джэуап кыригыжыштыгъ. Пшъашъэр кыде-джэгъэ Пшыдатэкьо Айдэмыр унагъо дишлэ, Адыгэбзэлэ щыпсэу хъугъэ.

Адыгэ тхэкълэ цлэрылоу Бэрэтэрэ Хьа-мидэ Шам зэрэщылауагъэм, Дамаск щыщ Чылэхъыжъ Файсель зэрихъэклауагъэм, пщынэ ар кызырэрэфеуагъэм, иусэхэм кызырэфеджагъэм икълэбар журналэу «Зэкъошныгъэм» итэу пшъашъэр еджагъ. Ыужжкы Бэрэтэрэ Хьамид клалэм усэу фитхыгъэр адыгэ литературэмклэ зэрэрагъэджэрэ тхылым дагъэхъэ-гъа-гъ. Беллэ Файсель зеришлэрэр, ахэр зэлукълэнэу зэрэхъугъэр журналэу «Зэ-кы-

урэ илэпкъэгъухэм, адыгабзэм лъэшэу зэрафэныкьор дэгъоу зэхэошлэ.

Кытклэхъухъэрэ ныбжыкълэхэм ащыщ-хэм непэ ныдэлъфыбзэр лум-пэм зэ-рашлырэр, адыгэ унагъохэм арысхэр адыгабзэкълэ зэрэзэдэмыгушылэжыхэрэр лъэшэу гукъау. Ары, урысыбзэр Уры-сы-ем ис лъэпкъхэр зэгурывыгъэлорэ бзэу щыт, ар алулын фае. Ау ыпэрапшлэу ныдэлъфыбзэр ары зэгъэшлэгъэн фаер, нахъ ыужылоклэ урысыбзэр зэгъэшлагъ-эми хъушт. Адыгабзэр дунаим тет бзэ анахьыжъхэм ащыщ.

АКИГЪУ Разиет.

Тэхъутэмыкълэу.

Дзюдо

Спортсмен ныбжыкIэхэр зэнэкъокъугъэх

ДзюдомкIэ Урысые зэнэкъокъухэр Адыгеим щыкIуагъэх. СпортымкIэ заслуженнэ мастерэу, Олимпийскэ чемпионэу Арсен Галстян ыцIэкIэ агъэнэфэгъэ шлухъафтынхэм зыныбжь илээс 18-м шломыкIыгъэ спортсмен ныбжыкIэхэр афэбэнагъэх.

Мыщ икызылэхын фэгъэхыгъэ зэхахъуэ спортивнэ комплексу «Ошютенэм» щыкIуагъэм хэлэжъагъ ыкIи къэээрэугоигъэхэм шуфэс гушIэхэмкIэ закыфигъэзагъ Адыгеим и Лышхъуэ КъумпIыл Мурат.

— Тиолимпийскэ чемпионэу Арсен Галстян ыцIэкIэ мы турнирыр зэрэзэхагъагъэр лъэшэу тигуапэ. Тиспортсмен цIарыIо апэрэ лъэбэ-къухэр зыщишIыгъэр Адыгеир ары. Я XX-рэ лъэшIэгъум итренер анахь дэгъоу алыгъэ-гъэ ыкIи дунаим щызэлъашIэрэ дзюдомкIэ МыекIопэ еджапIэр зыгъэлсыгъэ Кобл Якъубэ тибэнакIохэм гъэхъэгъэшлэхэр ашIын-

хэм илахышхо хэлъ. А лыкIохэм зэу ащыщ А. Галстян. Адыгеим зыщызыгъэсэрэ ныбжыкIэхэм Арсен ищысэ ялэубытыпIэу лъэгIэ инхэм анэсынхэм зэрэфэбэнэштхэм сицыхъэ телъ. Урысыем идзюдоистхэр зэкIэми анахь дэгъугъэх, тапэки арэущтэу щытын фэе, — кыIуагъ КъумпIыл Мурат.

Адыгеим и Лышхъуэ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, шюлпырым Урысые мэхъанэ зилэ зэнэкъокъухэр бэу щызэхашхэ, илээс къэс ахэм япчъагъэ хэхъо. Мы спорт лъэпкъым республикэм мэхъанэшхо щыраты, зэлъашIэрэ дзюдоистхэм ащыщыбэхэм Адыге-

им зацагъэсагъ, апэрэ гъэхъагъэхэр щашыгъэх.

Зэнэкъокъум ихъэкIэ лъэплагъэх олимпийскэ чемпионхэу Арсен Галстян, Мудрэнэ Бислян, Минсур Исаевыр. Урысыем ишюлпыр 14-мэ — Санкт-Петербург, Марий Эл, Къэбэртэе-Бэлъкъар ыкIи Къэрэщэе-Щэрджэс республикэхэм, Краснодар ыкIи Ставрополь крайхэм, Къырым, Темыр Осетием, Дагъыстан, Чэчэным, Ингушетием, Белгород ыкIи Ростов хэкухэм яспортсмен 217-мэ заушэ-тыгъ. Адыгеир нэбгырэ 81-мэ къагъэлъэгъуагъ, ар зэкIэмэ анахь командэ иныгъ.

Анахь дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэр Краснодар краим икоманд ары, мыщ иллыкIохэм зэкIэмкIи медали 9 къахыгъ, ахэм ащыщэу 5-р — дышъэх. Апэрэ чIыплэр гъогогуитIу зырызэ кыдаыхыгъ Къэбэртэе-Бэлъкъарым ыкIи Ингушетием яспортсменхэм. Адыгеим ибэнакIохэм хагъэунэфыкIырэ чIыплI 5 кыдаыхыгъ. ЯтIонэрэ хъугъэ Бэгъ Салим, ящэнэрэ къахыгъ Байкъл Аслъан, Максим Гришук, Джарым Ибрахым ыкIи Максим Гонсоким.

Самбо

Хъакъуй Эльдаррэ Мыгу Темирланрэ тагъэгъушIуагъ

СамбэмкIэ краим изэлухыгъэ турнир гъэтхапэм и 24 — 25-м Курганинскэ щыкIуагъ.

2006 — 2008-рэ илээсхэм къэхъугъэ ныбжыкIэхэр арых зэнэкъокъугъэхэр. Адыгеим, Къалмыкым, Краснодар краим ыкIи Ростов хэкум ахэр къарыкIыгъэх.

Зэнэкъокъум изэфэхысыжы-

хэмкIэ теклоныгъэр кыдихыгъ Адыгеим спортсмен ныбжыкIэу Хъакъуй Эльдар (тренерыр А. А. Гъомлэшк), ящэнэрэ чIыплэр кыфагъэшъошагъ Мыгу Темирлан (зыгъасэрэр Х. А. Гулэтыж).

Москва щыкIуагъэх

«Кубок Основоположника самбо» зыфилорэ дунэе зэнэкъокъухэр гъэтхапэм и 24-м щегъэжъагъэу и 27-м нэс Москва щыкIуагъэх.

Къыблэ Кореем, Киргием, Беларусь, Туркменистан, Узбекистан, Армением, Китай, Таджикистан, Марокко яспортсменхэр зэбэныгъэх. Урысыем ихэшыпыкIыгъэ командэ хэты-

гъэ Наш Расул ятIонэрэ чIыплэр кыдихыгъ, тренерхэр Р. Н. Джарымэкъу, А. Н. Джарымэкъу.

Гъэхъагъэ зышIыгъэ тиспортсменхэм, ахэр зышыпыкIыгъэ командэ хэты-

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхъад.

Зэхъышагъэр ыкIи кыдзыгъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащысэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамаIхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. МыекIуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылэщыгъэр:
385000,
къ. МыекIуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаIихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожыхъ. **E-mail: adyvoice@mail.ru**

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиоукъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэIоры-шIапI, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. МыекIуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
4351
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 519

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэу уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаIэр
МэщIэкъо С. А.

Редактор шхъаIэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшгъэдэкIыжъ зыхырэ секретарыр
Тхъаркыохъо А. Н.

